

Ιμπεριαλισμός με αριστερό προσωπείο: Κοτζιάς bio

Κι έτσι λοιπόν αυτό το πράγμα που το λένε «Συνασπισμός ριζοσπαστικής αριστεράς» έγινε κράτος. Ο «λαός» και οι αντιμνημονιακοί παιάνας που ηχούσαν για μήνες και μήνες, πάντα με τις απαραίτητες δόσεις νοτιο-βαλκανικής γραφικότητας, κάνανε το κόμμα της «ριζοσπαστικής αριστεράς» να φτάσει από το 4,5% του 2009 στο 36,5% του 2015. Φυσικά δεν πρόκειται περί μιας μαζικής ριζοσπαστικοποίησης της ελληνικής κοινωνίας, αφού ούτε οι μικροαστοί ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ (μικροϊδιοκτήτες, αγρότες, δημόσιοι υπάλληλοι) ριζοσπαστικοποιήθηκαν, ούτε ο ΣΥΡΙΖΑ είναι κάτι το ριζοσπαστικό. Οι λέξεις έχουν προ πολλού απολέσει το νόημά τους και το μόνο που απομένει είναι ένας άκρατος συναισθηματισμός, του είδους που οδηγεί στην επανασυσπείρωση του εθνικού κορμού.

Εδώ και πολύ καιρό, έχουμε περιγράψει τη διαδικασία μέσω της οποίας το κόμμα της αριστεράς αναζητούσε με μανία να εκμεταλλευτεί τη συγκυρία της γενικής υποτίμησης του ντόπιου μικροαστικού πληθυσμού, έτσι ώστε να ανέλθει στην εξουσία. Προφανώς, ο δρόμος για την άνοδο στην εξουσία περιλάμβανε την αποδοχή από τουλάχιστον μία μερίδα της ντόπιας αστικής τάξης την αποδοχή από εκείνα τα συμφέροντα που εκφράζουν και αναπαράγουν τις ταξικές σχέσεις στην Ελλάδα. Στο βαθμό που το ελληνικό κράτος απέκτησε ιστορικά την τελευταία εικοσαετία μία μισο-μαφιοζοποιημένη μορφή, ενσωματώνοντας σε ένα μεγάλο εύρος των σχέσεών του τις εκτός «νομιμότητας» ροές κεφαλαίων, ο ΣΥΡΙΖΑ δεν θα μπορούσε να μείνει ανέπαφος από τη μαφιοζοποίηση. Έχουμε μιλήσει για αυτό αναλυτικά και μπορούμε να πούμε, πλέον και εκ του αποτελέσματος, ότι η συγκεκριμένη διαδικασία στέφθηκε από επιτυχία¹.

Ο ΣΥΡΙΖΑ θα μπορούσε να είναι (θεωρητικά) ένα από εκείνα τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα του κεϋνσιανισμού και των παροχών, που λειτούργησαν στο παρελθόν ως μέσο άμβλυσης των ταξικών αντιθέσεων. Πολλοί είναι αυτοί άλλωστε που, κοιτάζοντας ιδιαίτερα τον «εμβολιασμό» του ΣΥΡΙΖΑ με μία σειρά από πράσινα κομματόδουλα, λένε ότι το κόμμα αυτό δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα νέο ΠΑΣΟΚ. Το μεγάλο πρόβλημα όμως είναι ότι το ευρωπαϊκό χρήμα, μέσω του οποίου ασκήθηκε κοινωνική πολιτική ενσωμάτωσης των μεσαίων στρωμάτων από το ΠΑΣΟΚ, τέλειωσε ανεπίστρεπτα. Κι εδώ τελειώνει η θεωρία. Κανένα ευρωπαϊκό κράτος –εν μέσω παγκόσμιας κρίσης– δεν πρόκειται να χαρίσει στους Έλληνες ούτε ένα επιπλέον δίφραγκο.

Τι απομένει λοιπόν για τον ΣΥΡΙΖΑ; Ή για να το θέσουμε αλλιώς, ποιοι μπορεί να είναι οι λόγοι που εδώ και κάποιους μήνες κομμάτια της ντόπιας αστικής τάξης και τα φερέφωνα τους στα ΜΜΕ συμβιβάστηκαν ή/και προώθησαν την ιδέα του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία; Το έχουμε ξαναπεί από τις στήλες αυτού του περιοδικού πολλές φορές και θα το επαναλάβουμε². Το ζήτημα του χρέους είναι ζήτημα πολιτικοστρατιωτικής ισχύος, αυτή τη γλώσσα και μόνο μιλάνε μεταξύ τους τα κράτη. Κατά συνέπεια για να επιβιώσει στην εξουσία ο ΣΥΡΙΖΑ, είναι αναγκασμένος, ελλείψει σιδηρόποτε άλλου, να επαναφέρει με ορμή την ατζέντα της εξωτερικής πολιτικής και τα περί γεωπολιτικής θέσης του ελληνικού κράτους στην Ανατολική Μεσόγειο.

Ενώσω λοιπόν όλοι κοιτούν τις θεατρικές παραστάσεις των Τσίπρα και Βαρουφάκη, ενόσω όλα καλύπτονται από μία γλίτσα αριστερής «κοινωνικής δικαιοσύνης», ο πυρήνας του ελληνικού κράτους μάς γνέφει ακλόνητος στη θέση του. Αυτό το «βαθύ» ελληνικό κράτος είναι ανεξάρτητο από πρόσωπα κι έχει αδιάλειπτη συνέχεια στον χρόνο. Κανείς δεν μπορεί να το αμφισβητήσει, κι εδώ που τα λέμε όλοι έχουν εναποθέσει τις ελπίδες τους σε αυτό.

Για αυτό κι εμείς είπαμε να ασχοληθούμε με την πλευρά εκείνη του κράτους, από την οποία μπορεί να βρεθεί «λύση στα εθνικά δίκαια»: το υπουργείο Εξωτερικών. Θα προσθέταμε και το υπουργείο Άμυνας με τις μουσικές υπηρεσίες, αλλά για να μην περιπλέξουμε και κουράσουμε τον αναγνώστη θα παραμείνουμε όσο είναι δυνατό στα όρια του υπεξ. Και μάλιστα, θα επιχειρήσουμε να το κάνουμε μέσα από την πολιτική ιστορία του νυν υπουργού Νίκου Κοτζιά. Μια ιστορία που

θα εντάξουμε στο γενικότερο πολιτικό πλαίσιο των τελευταίων 40 ετών. Εμάς, μας φάνηκε ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και γλαφυρή μια τέτοια αναδρομή. Τα διδάγματα μπορεί να είναι πολλά. Κυρίως όμως νομίζουμε ότι έτσι μπορεί να γίνει καλύτερα κατανοητό το τι είναι αυτό το καταραμένο το κράτος που τελευταία φόρεσε το αριστερό του προσωπείο, φέρνοντας σε αμηχανία πολλές ευαίσθητες ψυχές.

Προς τη συγκρότηση του εθνικού κορμού

Η δεκαετία του '60, όσο να πεις, ήταν μια δύσκολη δεκαετία. Η μετανάστευση στις φάμπρικες της Δυτικής Ευρώπης κι ιδιαίτερα της Γερμανίας προέβαλε σαν μια εύλογη λύση. Το ελληνικό κράτος, ούτως ή άλλως, πάντα στήριζε αυτή τη λύση «εξάγοντας» τις κοινωνικές του αντιθέσεις. Ο κ. Κοτζιάς όμως δεν πήγε για αυτό τον λόγο κατά τη διάρκεια της χούντας στη Γερμανία· πήγε για να σπουδάσει, αφού πρώτα τελείωσε τη «σχολή Μωραΐτη». Μέλος της ΚΝΕ εξωτερικού, σπούδασε πολιτική οικονομία, διεθνείς σχέσεις και φιλοσοφία στο φημισμένο πανεπιστήμιο του Giessen. Επέστρεψε μετά τη νομιμοποίηση του ΚΚΕ το Σεπτέμβριο του 1974 και τα ίχνη του εντοπίστηκαν ξανά το 1977 στη μεγάλη απεργία των μεταλλεργατών της ΛΑΡΚΟ. Παρά το νεαρό της ηλικίας του, είχε αποκτήσει τη φήμη ενός εξαίρετου αγκιτάτορα, σκληρού και αδιάλλακτου, που πέρασε πολλές μέρες μέσα στις κατειλημμένες εγκαταστάσεις της ΛΑΡΚΟ, σε μία απεργία που έληξε νικηφόρα ύστερα από 110 ημέρες.

Το ΚΚΕ βέβαια, δεν ήταν αυτό που είχε το πάνω χέρι στο κύμα ταξικού ανταγωνισμού που ακολούθησε την πτώση της χούντας και προηγήθηκε της ανόδου του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία. Αυτό το κατάλαβαν με πικρία οι κουκουέδες, όταν το δυναμικό των απεργιών ηττήθηκε και βούλιαξε μέσα στη λαϊκιστική ρητορεία που έφερε το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία το 1981. Το φαινόμενο ΠΑΣΟΚ απασχόλησε ιδιαίτερα τον νεαρό κύριο Κοτζιά, υπεύθυνο της «ιδεολογικής επιτροπής» του ΚΚΕ, ο οποίος απέκτησε επιπλέον την φήμη ενός χαρισματικού κι ιδιαίτερα θεωρητικά συγκροτημένου σταλινομούλαρου. Στα πλαίσια υπεράσπισης της σταλινικής ορθοδοξίας θα συγγράψει το 1981 κι ένα βιβλίο-λίβελο για την πολωνική εξέγερση των λιμενεργατών του Γκντανσκ, υπερασπιζόμενος το πραξικόπημα του στρατηγού Γιαρουζέλσκι. Στο εν λόγω βιβλίο καταφέρονταν επίσης εναντίον του Τσέσλαβ Μίλος, του πολωνού ποιητή που έλαβε το Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1982. Τέτοιου είδους κινήσεις δεν του τις συγχωρούν πολλοί μέχρι κι σήμερα, ενώ ο ίδιος θα απολογήθηκε προσφάτως λέγοντας ότι έχει γράψει κάποιες ανοησίες με εντολή του κόμματός³.

Εκτός βέβαια από το να είναι ιδεολογικός γενίτσαρος της κεντρικής επιτροπής, ο κ. Κοτζιάς έγραψε το 1985 ένα βιβλίο με τον εύγλωττο τίτλο «Ο τρίτος δρόμος του ΠΑΣΟΚ», προσπαθώντας να κατανοήσει το ρόλο και την επιτυχία του ΠΑΣΟΚ στην ελληνική κοινωνία. Η ελληνική κοινωνία τη δεκαετία του '80 έβριθε συναισθηματισμού, ενώ η επαναστατική φρασεολογία ήταν ακόμα στο μενού των αριστερών καθεστωτικών οργανώσεων. Ο Κοτζιάς από τη μεριά του, ήταν ιδιαίτερα καλός στο να σερβίρει ξύλινη σταλινική φρασεολογία. Προφανώς όμως με τέτοια εργαλεία ήταν αδύνατο να κατανοήσει την εποχή του: το ΚΚΕ κινούνταν από το 1974 αυστηρά στα όρια της αστικής νομιμότητας, καταγγέλλοντας όλους τους υπόλοιπους ως προβοκάτορες, είχε μετατραπεί στο αριστερό στήριγμα του νέου κράτους έχοντας μεσολαβητικό ρόλο απέναντι στις ταξικές παρεκκλίσεις της κοινωνικής ειρήνης. Τι ήταν λοιπόν το ΠΑΣΟΚ που είχε καταφέρει να κάνει το ΚΚΕ να παίρνει μονοψήφιο ποσοστό στις εκλογές κι ο κύριος Κοτζιάς να έχει λαλήσει και να γράφει 509 σελίδες για να το αποδομήσει;

Την ίδια εποχή, το 1982, ο γνωστός κύριος Γιώργος Καραμπελιάς, ο οποίος αργότερα συναντήθηκε με τον κ. Κοτζιά στις επάλξεις του εθνικοπατριωτικού «χώρου», έγραψε ένα βιβλίο με τίτλο «Η μικρομεσαία δημοκρατία». Ο Καραμπελιάς βρισκόταν στο τέλος της πορείας του ως ακροαριστερός, η οποία συνεχίστηκε με ολίγη από οικολογία ώσπου κατέληξε στη μεγάλη αγκαλιά του εθνικισμού. Λόγω της θλιβερής πορείας του συγγραφέα, το βιβλίο κι η άποψη που διατυπωνόταν εκεί

Διαδήλωση στην Ομόνοια κάπου στα μέσα της δεκαετίας του '50 για την «ανεξαρτησία» της Κύπρου από τους Άγγλους. Στην πραγματικότητα ήταν από τα πρώτα βήματα στην εικοσαετή απόπειρα του ελληνικού κράτους για την εκκαθάριση της τουρκοκυπριακής κοινότητας και την εξ ολοκλήρου κατοχή της Κύπρου από τους Έλληνες που όλοι γνωρίζουμε πώς έληξε. Ο κ. Κοτζιάς, σε ένα από τα βιβλία του, μας αναφέρει πως σε μία τέτοια διαδήλωση –από τις πολλές που έγιναν εκείνη την περίοδο– συμμετείχε αν και ήταν μόλις 13 ετών και δέχτηκε μάλιστα και μια σφαλιάρα από έναν χωροφύλακα. Στο ίδιο βιβλίο ο κ. Κοτζιάς αναφέρει ότι από τα 18 του χρόνια την έψαχνε με την εξωτερική πολιτική. Εκεί που άλλοι γκομενίζαν, ο κ. Κοτζιάς μελετούσε χάρτες και θεωρίες ισχύος...

σχετικά με τον ιστορικό ρόλο του ΠΑΣΟΚ πέρασε στην αφάνεια, εν μέρει δικαιολογημένα. Ο Καραμπελιάς ισχυριζόταν ότι ο ρόλος του ΠΑΣΟΚ ήταν ο καπιταλιστικός εκσυγχρονισμός του ελληνικού κράτους, ο οποίος θα γινόταν πράξη μέσα από την ενσωμάτωση των πιο «προτεσταντικών» δυνάμεων που είχε γνωρίσει η Ελλάδα στη σύγχρονη ιστορία της: που δεν ήταν άλλες από τις δυνάμεις της παλιάς αριστεράς, οι οποίες ήταν κοινωνικοπολιτικά αποκλεισμένες από τον εμφύλιο και μετά. Επιπλέον, αν ο ελληνικός καπιταλισμός ήθελε να έχει μέλλον στον διεθνή καταμερισμό εργασίας, θα έπρεπε να αυξηθεί και τη «διεθνή ανταγωνιστικότητά» του –να συρρικνωθεί δηλαδή τα μικροϊδιοκτητικά στρώματα προλεταριοποιώντας τα. Αυτά τα δύο αντιφατικά μεταξύ τους πράγματα συνιστούσαν το διακύβευμα της διακυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ σύμφωνα με τον Καραμπελιά.

Το ΠΑΣΟΚ τα πήγαινε σχετικά καλά σε αυτό το έργο μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '80. Η αριστερά κρατικοποιήθηκε πανηγυρικά και επ' αμοιβή, οι «πληγές» του εμφυλίου κρύφτηκαν κάτω από το χαλάκι κι ο μικροαστισμός άρχισε να γνωρίζει δόξες, υπό τις ιαχές του νέου αλαφιασμένου καταναλωτή: «Δεν είμαστε εργάτες! Δεν είμαστε εργάτες!». Κατά τα άλλα, όλοι οι εμπλεκόμενοι στο πλουραλιστικό μεταπολιτευτικό «κράτος των κομμάτων» που αντικατέστησε το επάρατο κράτος της δεξιάς, είχαν κάποιο ρόλο. Πλέον, μπορούσαν όλοι μαζί και να συζητούν πολιτισμένα.

Το 1988 πραγματοποιήθηκε το 14^ο φεστιβάλ της ΚΝΕ-Οδηγητή στο άλσος Βεύκω στο Γαλάτσι. Σε μία από τις πολιτικές συζητήσεις του εννιαήμερου φεστιβάλ, υπό τον τίτλο «νεολαία και κοινωνική εξέλιξη», δέσποζε το όνομα του Νίκου Κοτζιά ο οποίος παρέα με τον Ανδρέα Ανδριανόπουλο από την ΝΔ και τον Γ. Παπαδάτο από το Πασοκ συμμετείχε σε μία ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα όσο και καλτ συζήτηση. Ο Παπαδάτος του Πασοκ ξεκίνησε λέγοντας ότι ο Μαρξ είχε ξεπεραστεί και πλέον το ζήτημα ήταν «η αντίφαση μεταξύ αυτών που έχουν γνώσεις και κάποιων άλλων που δεν τις έχουν»(!). Ο Ανδριανόπουλος, πήρε τη σκυτάλη λέγοντας ότι στην Ελλάδα «δεν υπάρχει καπιταλιστικό σύστημα»(!) και επιπλέον ότι «στη μεταπολεμική Ελλάδα δεν εβιάσθη η ελεύθερη οικονομία, γεννήθηκε διακορευμένη». Ο πασόκος διαφώνησε λέγοντας ότι «στην Ελλάδα είναι το σύστημα καπιταλιστικό, υπάρχει μία σοσιαλιστική κυβέρνηση που προσπαθεί αλλά δεν μπορεί να αλλάξει το σύστημα έτσι εύκολα». Τότε, παρενέβη ο γίγας Κοτζιάς απαντώντας: «αυτή τη στιγμή έχω την αίσθηση ότι δίπλα μου κάθεται η πρώτη κυβέρνηση (ΝΔ), η νυν κυβέρνηση (ΠΑΣΟΚ), ενώ από εδώ κάθεται η μελλοντική κυβέρνηση της αριστεράς». Και συμπλήρωνε αργότερα: «το ΚΚΕ υπήρξε κάποτε κυβέρνηση, έδωσε εξετάσεις στην κυβέρνηση των βουνών. Κι αν είμαστε η μόνη κυβέρνηση, που πήρε άριστα στην ιστορία αυτού του τόπου, δεν αξίζει να ξαναδοκιμάσουμε έστω και με 19 στα 20 αυτή την φορά».⁴

Η συζήτηση συνεχίστηκε με ασκήσεις αβρότητας, όπου το ποιος ήταν «κομμουνιστής» και ποιος «φιλελεύθερος» τελούσε εν συγχύσει. Έλεγε ο Ανδριανόπουλος: «κατ' αρχήν θέλω να πω ότι έχω μπερδευτεί. Τη μια φορά ο Κοτζιάς βγαίνει φιλελεύθερος, τώρα εγώ κομμουνιστής. Φαίνεται ότι κάπου είτε τα θέματα συγκλίνουν, και το πρόβλημά μας, νομίζω ότι ακριβώς είναι το «δια ταύτα». Κι ο Κοτζιάς απάντησε με σταλινική σιγουριά: «εδώ άκουσα έναν καλοπροαίρετο συνουμιλήτη σε αυτό το τραπέζι, τον κ. Ανδριανόπουλο, να μας κλαίγεται, να μας καταγγέλλει τα χάλια του καπιταλισμού. Κι αντί να βγάλει το συμπέρασμα που περίμενα εγώ, ότι «εσείς οι κομμουνιστές έχετε δίκιο (...) πάμε λοιπόν για την αλλαγή με κατεύθυνση το σοσιαλισμό», μας είπε «σας ταλαιπωρούμε 150 χρόνια, δώστε μας το δικαίωμα να σας ταλαιπωρήσουμε άλλη μια τετραετία». Γιατί; Δοκιμασμένη λύση –συμφωνούμε ότι απέτυχε». Ο Ανδριανόπουλος έκανε τη ρελάνς με μία ερώτηση: «Λες να πηγαίνουμε για ιστορικό συμβιβασμό δηλαδή;».

Πράγματι, ούτε ένας χρόνος δεν πέρασε κι ο «ιστορικός συμβιβασμός» έλαβε χώρα καθώς το πολιτικό σκηνικό βρέθηκε σε γενικευμένη κρίση –οι αντιφάσεις που έλεγε ο Καραμπελιάς– κι η ελληνική αριστερά έσπευσε να διαφυλάξει την αστική ομαλότητα. Κι ακόμη περισσότερο αυτός ο «ιστορικός συμβιβασμός» απο-

τέλεσε την απαρχή μιας μακράς σύγκλισης αριστεράς-δεξιάς στην υπηρεσία του ελληνικού κράτους. Βασισμένοι στην υλική και διανοητική στήριξη των μικροαστικών στρωμάτων που είχαν διογκωθεί όλο το προηγούμενο διάστημα, τα χρόνια που ακολούθησαν ο νέος εθνικός κορμός αναγνώρισε καινούρια πεδία σφετερισμού, επένδυσε πάνω στον πιο υμώ ρατσισμό, έχωσε το χεράκι του στο αίμα στα Βαλκάνια και αλλού.

Ο κ. Κοτζιάς βέβαια, οπαδός της σκληρής κνίκης γραμμής, βρέθηκε αρχικώς απέναντι σε αυτόν τον σχεδιασμό και μαζί με άλλους αποχώρησε συμμετέχοντας στην ιδρυτική διακήρυξη του ΝΑΡ. Επειδή όμως τα χρόνια περνούσαν κι οι φιλοδοξίες του ήταν άλλοι τύπου, το μεροδούλι-μεροφάι των φοιτητικών ΕΑΑΚ δεν ήταν του γούστου του. Το τελειωτικό χτύπημα το έδωσε η διάλυση της ΕΣΣΔ. Ο κύριος Κοτζιάς, ο αδιόρθωτος σταλινικός που ήθελε να κυβερνήσει την Ελλάδα, έμεινε μόνος κι απομονωμένος.

Ο εθνικός κορμός προς τη δόξα τραβά: η δεκαετία του '90

Το υπαρξιακό σοκ των απανταχού σταλινικών ήταν πυρηνικών διαστάσεων μετά τη διάλυση της «σοβιετικής πατρίδας». Τα ευρωπαϊκά κομμουνιστικά κόμματα, στην πλειοψηφία τους, διαλύθηκαν ή έχασαν συντριπτικά την επιρροή τους. Το ΚΚΕ πέρασε κι αυτό τα ζόρια του, εκτός των άλλων γιατί με τη διάσπαση του 1989 και τη δημιουργία του ΝΑΡ έχασε κι όλη του τη νεολαία. Αλλά οι ειδικές κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της ελληνικής μεταπολίτευσης είχαν ακόμα χώρο για μεσολαβητικά απολιθώματα τύπου ΚΚΕ. Πολλοί, πάρα πολλοί, βέβαια ήταν αυτοί που εγκατέλειψαν σαν τα ποντίκια το καράβι κι οδηγήθηκαν στα υπόλοιπα αστικά κόμματα και κυρίως στο ΠΑΣΟΚ. Κανείς, μα κανείς, από τους για χρόνια και χρόνια υπέρμαχους της σοβιετίας δεν μπήκε στον κόπο να πει κάτι και να υψώσει ένα φράγμα για τους δεκάδες χιλιάδες προλετάρους των πρώην ανατολικών κρατών που έρχονταν να δουλέψουν υπό συνθήκες απαρτχάιντ στην Ελλάδα. Αλλά τόσο τους εννοιαζε όλους αυτούς τους ρεμπεσκέδες η ζωή των προλετάρων της ανατολής...

Τον κύριο Κοτζιά, λοιπόν, τον είχαμε αφήσει να βρίσκεται ξεκρέμαστος στην αυγή της νέας εποχής. Δεν έμεινε ωστόσο για πολύ καιρό έτσι. Με αποφασιστικές κινήσεις, όπως ταιριάζει σε ανθρώπους που θέλουν να είναι παράγοντες του λαού και του τόπου, από εκεί που τέσσερα μόλις χρόνια πριν ήθελε ο έρμος να ρίξει τον καπιταλισμό, στις αρχές της δεκαετίας του '90 αποφάσιζε να δώσει εξετάσεις για να διοριστεί στο υπουργείο Εξωτερικών. Να γίνει δηλαδή ένας έμμισθος υπάλληλος του ελληνικού ιμπεριαλισμού, πράκτορας δηλαδή, σε μία εποχή μάλιστα στην οποία το ελληνικό κράτος είχε ανοίξει ταυτόχρονα όλα τα ιστορικά επεκτατικά του μέτωπα: «Βόρεια Ήπειρο», Μακεδονία, Κύπρο. Εκεί που αρχικά τρομαγμένος το αρνήθηκε, στη συνέχεια βούτηξε κατευθείαν μέσα στο στρατηγείο του εθνικού κορμού.

Ας μην ξεχνάμε ότι το υπουργείο Εξωτερικών ήταν σε πολεμική εγρήγορση μετά κι από το πέρασμα του κ. Σαμαρά τη διετία '90-'92, ενώ εκτός των άλλων τα διαβόητα μυστικά κονδύλια έδιναν κι έπαιρναν. Ήταν επόμενο το εν λόγω υπουργείο να θέλει να κάνει προσλήψεις νέων πρακτόρων. Γύρω από τα υπουργεία Εξωτερικών και Άμυνας, καθώς και τις μυστικές υπηρεσίες, είχε ήδη συγκροτηθεί ένας εσμός από κάθε είδους υπαλλήλους του ελληνικού ιμπεριαλισμού: δημοσιογράφοι, ακαδημαϊκοί, αναλυτές, πολιτικοί, δεξιοί κι αριστεροί, χίλιοι καλοί χωρούσαν. Κύρια –εξ αντικειμένου– αποστολή αυτού του εσμού, ήταν η προσπάθεια του ελληνικού κράτους να αποκομίσει όσα περισσότερα οφέλη ήταν δυνατόν σε ένα περιβάλλον όπου η «αλλαγή συνόρων» ήταν μία ρεαλιστική επιδίωξη. Στα Βαλκάνια, το σχέδιο περιλάμβανε ανακίνηση του ζητήματος της "Βόρειας Ηπείρου" αλλά και προσπάθεια υπονόμησης, διάλυσης και μοιράσματος του νεοσύστατου κράτους της Μακεδονίας μέσω της ελληνοσερβικής φιλίας. Στα ελληνοτουρκικά, όπου το κουρδικό αντάρτικο υπονόμει τη συνοχή του τουρκικού κράτους, η ελληνική πολιτική προωθούσε την όξυνση των διαλυτικών τάσεων και την περικύκλωση του τουρκικού κράτους. Αυτοί ήταν οι ανομολόγητοι στόχοι του ελληνικού

Γυαλί, μουστάκι και σοβαρό βλέμμα-
όπως ταίριαζε σε ένα μεγάλο πνεύμα
αφιερωμένο στον μαρξισμό-λενινισμό.

υπουργείου Εξωτερικών το οποίο διεύθυναν ο Κ. Παπούλιας και ο Θ. Πάγκαλος στη συνέχεια, από το 1993 έως το 1999, με το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία.

Όπως είπαμε και παραπάνω, η σύσταση του νέου εθνικού κορμού, απαραίτητη προϋπόθεση για να ανοίξουν ορθάνοιχτες οι ιμπεριαλιστικές διαθέσεις του ελληνικού κράτους, είχε αναγγελθεί νωρίτερα με τη συγκυβέρνηση αριστεράς-δεξιάς το 1989. Έτσι μπορούσαν πλέον να ξεχυθούν όλοι μαζί ενωμένοι στη βαρβαρότητα και στα ιμπεριαλιστικά μακεδονικά συλλαλητήρια το '92. Και λίγο αργότερα, με ένα εντυπωσιακό come back, ανέλαβε την ηγεσία του εθνικού κορμού το ΠΑΣΟΚ. Ένα ήταν βέβαιο: οι κυβερνήσεις πέφτανε, τα πρόσωπα αλλάζανε αλλά το κράτος ήταν κράτος. Τα «εθνικά θέματα» βρίσκονταν πέραν οποιασδήποτε κριτικής. Ο παγωμένος πυρήνας του κράτους, ο ελληνικός ιμπεριαλισμός, ήταν και είναι το άγιο των αγίων το οποίο κανένας δεν επιτρέπεται να αμφισβητεί αλλά όλοι οφείλουν να υπηρετούν περισσότερο ή λιγότερο διακριτικά.

Ο κύριος Κοτζιάς, ο άνθρωπος που στο πρόσωπό του ο Χαρίλαος Φλωράκης είδε τη δεκαετία του '80 το άτομο που ίσως μπορούσε να βοηθήσει στο μεγάλο θεωρητικό κενό της ελληνικής αριστεράς, είχε μετατραπεί σε έναν πράκτορα του ελληνικού ιμπεριαλισμού. Ίδου οι μεγάλες υπηρεσίες της αριστερής διανοήσης! Το πέρασμα του αρτηριοσκληρωτικού μπρεζνιευφικού μουλαριού από την επαναστατική φρασεολογία στην ιμπεριαλιστική realpolitik ήταν πάντως βελούδινο. Ο κ. Κοτζιάς, γρήγορα αναγνωρίστηκε λόγω της σαφήνειας των απόψεών του και της θεωρητικής του συγκρότησης. Δεν μπορούμε να έχουμε όμως σαφείς πληροφορίες για το τι ακριβώς έκανε κατά τη δεκαετία του '90, όταν ο πρακτικός βούρκος έξεχνε σε όλη την επικράτεια. Κι είναι πολύ λογικό αυτό. Δεν είναι δυνατόν όλοι οι πράκτορες να εκτίθενται και δεν είναι όλα για δημόσια κατανάλωση. Ξέρουμε σίγουρα όμως ότι είχε ιδέες. Για το ζήτημα της Μακεδονίας, για παράδειγμα, έλεγε ότι έπρεπε να πριμοδοτηθούν οι αλβανόφωνοι έτσι ώστε να υπονομεύσουν την πλειοψηφία των σλαβομακεδόνων.⁵ Γνωρίζουμε όμως καλά τι έκαναν κάποιοι από τους τωρινούς πολιτικούς του συνοδοιπόρου.

Ένας από αυτούς είναι ο Θανάσης Σταματούκος, μέλος της κίνησης «Πράττω» που ίδρυσε το 2012 ο κύριος Κοτζιάς. Ο Σταματούκος, για μεγάλο διάστημα μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του '90, κατείχε τον πομπώδη τίτλο του «Γ.Γ. της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών». Μην σας μπερδεύει ο τίτλος. Ο κ. Σταματούκος ήταν από αυτούς τους αριστερούς πατριώτες που συμμετείχαν ενεργά στις κινήσεις αλληλεγγύης στο κουρδικό αντάρτικο, οι οποίες σύντομα, και σε κάθε περίπτωση μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '80, διαβρώθηκαν από τις ελληνικές μυστικές υπηρεσίες, οι οποίες και διεύθυναν έτσι την ανεπιτυχή στρατηγική διαμελισμού του τουρκικού κράτους και ανακατάληψης της Βόρειας Κύπρου. Το γεγονός ότι αυτές οι οργανώσεις λειτουργούσαν υπό την μαπακέτα της ΕΥΠ, έγινε γνωστό με σειρά δημοσιευμάτων από τη δημοσιογραφική ομάδα του «Ιού».⁶ Όταν πλέον τα ιμπεριαλιστικά όνειρα του ελληνικού κράτους έσβησαν με τη δραματική παράδοση του Οτσαλάν στις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες, οι περισσότεροι από τους αριστερούς πατριώτες παρίσταναν το κουνέλι: άλλοι δεν ήξεραν, άλλοι δεν κατάλαβαν, όλοι όμως έπαιζαν το παιχνίδι του ελληνικού κράτους παρά με το «Δίκτυο 21» και τους διάφορους Καμμένους.

Ο κύριος Κοτζιάς όμως, όπως ήδη είπαμε, ξεχώριζε. Όταν το 1999 ανέλαβε υπουργός Εξωτερικών ο γνωστός και με το όνομα Γιωργάκης, εκείνος χρίστηκε μυστικοσύμβουλος του. Εντωμεταξύ, η επιμέλεια εκδόσεων κι η παρακολούθηση της διανοητικής παραγωγής συγκαταλέγονταν στα σταθερά καθήκοντά του: από τα πονήματα του Χάμπερμας μέχρι το «Τέλος της εργασίας» του Ρίφκιν, ο Κοτζιάς είχε άποψη για όλα. Το 2000, με τη βαρύνουσα ιδιότητα του «προέδρου της επιτροπής Σχεδιασμού και Ανάλυσης του υπουργείου Εξωτερικών» δημοσίευσε στο Βήμα ένα άρθρο με τίτλο «Το παιχνίδι έχει αρχίσει». Σε εκείνο το άρθρο μιλούσε για τη νέα εποχή της παγκοσμιοποίησης, των πολυεθνικών και του μεταφορντισμού, αλλά όχι με την ανοησία που χαρακτήριζε πολλές απόψεις της εποχής. Ο Κοτζιάς έγραφε:

Το καινούργιο που φέρνει ο αιώνας που ανατέλλει είναι η απουσία πλέον προ-σχεδιασμένων σεναρίων που καθορίζονται από στρατιωτικές και πολιτικές ισορροπίες. Όσο και αν φαίνεται ότι η τράπουλα είναι κλειστή, αφού κυριάρχησε ο καπιταλισμός και σταθεροποιήθηκε η ηγεμονία των ΗΠΑ, το πολιτικό παιχνίδι έχει ανοίξει⁷.

Χτίζοντας τη φήμη του στους πασοκικούς διαδρόμους

Είχε περάσει μία δεκαετία και πλέον στην αυγή του 21^{ου} αιώνα ο κύριος Κοτζιάς είχε απεκδυθεί το ρόλο του αμετανόητου σταλινικού κι είχε μετατραπεί σε πράκτορα του ελληνικού ιμπεριαλισμού. «Το πολιτικό παιχνίδι είχε ανοίξει», κατά βάση για πάρτη του. Παρά το βεβαρμένο παρελθόν του, μπόρεσε σιγά-σιγά και διακριτικά να επανεμφανιστεί στο πολιτικό σκηνικό στο πλάι του κυρίου Γιωργάκη. Κι έτσι μέσα στη δίνη της εθνικής ομοψυχίας, με ολυμπιακούς και πογκρόμ, όλοι οι τώες «αντιμαχόμενοι» στο 14^ο φεστιβάλ της ΚΝΕ του 1988, βρέθηκαν στο ίδιο μετερίζι: ο Παπαδάτος, ο Ανδριανόπουλος, ο Κοτζιάς, επιβεβαιώνοντας έτσι την ικανότητα του ΠΑΣΟΚ να εκφράζει με εξαιρετικό τρόπο τι σήμαινε «κράτος» στη μεταπολίτευση.

Ο κ. Κοτζιάς πιστώθηκε την εποχή εκείνη τη γραμμή της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στα ελληνοτουρκικά, η οποία περιλάμβανε τα «μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης» που ακολούθησαν τη «διπλωματία των σεισμών» του 1999. Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη, εφόσον δεν μπορείς να υπονομεύσεις πλέον τον εχθρό, παρίστανε ότι είσαι φίλος του. Την ίδια εποχή βέβαια συμμετείχε και στις διεργασίες που οδήγησαν στην ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, ενώ ήταν κάθετα αντίθετος στο σχέδιο Ανάν, συμπλέοντας με τις φωνές που ζήτηγαν τα μέγιστα από την ελληνική ιμπεριαλιστική πολιτική στην Κύπρο.

Κυκλοφορούσε πλέον με άνεση στους πασοκικούς διαδρόμους και για αρκετά χρόνια ο Γιωργάκης τον συμβουλευόταν για όλα τα ζητήματα, του ανέθετε να καταστρώνει στρατηγικές, να επιτίθεται σε προσωπικούς του αντιπάλους, να γράφει τους λόγους του. Τα πράγματα όμως δεν ήταν τόσο ρόδινα για τον κ. Κοτζιά στο ΠΑΣΟΚ κι η σχέση του με τον Γιωργάκη πέρασε πολλές κρίσεις. Πολλοί ήταν εκείνοι που δεν ξεχνούσαν τη σκληρή κριτική, με μ-λ φρασεολογία, εναντίον του μαπαμά Παπανδρέου τη δεκαετία του '80. Αλλά όταν ο Γιωργάκης μετά την εκλογική του ήττα ήταν απομονωμένος, ο Κοτζιάς αποτελούσε ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα «πρωτοπαλικάρα» του. Έτσι, το 2008 διορίστηκε πρόεδρος του ΙΣΤΑΜΕ, του επίσημου δηλαδή think tank του ΠΑΣΟΚ, προς μεγάλη αγανάκτηση των παλαιών πασόκων.

Εντωμεταξύ οι παρουσιάσεις των βιβλίων, που εξέδιδε το ένα μετά το άλλο, συνιστούσαν πολιτικό γεγονός στο οποίο παρευρίσκονταν πολλές «επιφανείς» προσωπικότητες. Το αδιαχώρητο τον Απρίλη του 2009 όταν παρουσίαζε το βιβλίο του «Πολιτικό σύστημα και ταυτότητα: Παγκοσμιοποίηση και η περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου». Ήταν εκεί ο Γιωργάκης, ο Σαμαράς, ο Αλαβάνος, δηλαδή όλοι όσοι είχαν βλέψεις για την εξουσία την εποχή εκείνη. Ο Κοτζιάς τόνιζε:

Το ποιος θα είναι τελικά οι επιλογές για το πολιτικό σύστημα, οι αποφάσεις ως προς τη θέση μιας χώρας στο παγκόσμιο σύστημα και πώς θα εξελιχθεί μια εθνική πολυεπίπεδη συνείδηση και ταυτότητα δεν προσδιορίζεται μονοσήμαντα από την παγκοσμιοποίηση και συχνά προσδιορίζεται μόνο σε τελευταία ανάλυση. Η παγκοσμιοποίηση δημιουργεί θεματικές. Οι απαντήσεις έχουν εθνικό χρώμα.

Αν μη τι άλλο, το «εθνικό χρώμα» κυριαρχούσε στην αντίληψη του κ. Κοτζιά που πλέον θεωρούνταν ένθεν κακειθεν «σοβαρός διανοητής». Με τα εφόδια του εξ απορρήτων συμβούλου του προέδρου και του αριστερού πατριώτη διανοητή μπορούσε να θεωρείται «πολιτικό κεφάλαιο». Ο Γιωργάκης όμως τελικά είχε άλλη άποψη. Όταν εκλέχθηκε τον Σεπτέμβριο του 2009, ο Κοτζιάς δεν περιλαμβανόταν στις λίστες των ευνοουμένων του. Ήθελε διακαώς να γίνει υπουργός Εξωτερικών

Η μεγαλύτερη συγκέντρωση στην ιστορία της Θεσσαλονίκης

Τεράστια υποθήκη στην εθνική υπόθεση αποτελεί το χθεσινό μεγαλειώδες συλλαλητήριο, που κάλυψε ολόκληρο το ιστορικό κέντρο της πόλης!- Ήταν ένα ειρηνικό και αυθόρμητο ξέσπασμα που υπερέθε τις πολιτικές διαφορές.- Πολλαπλής σημασίας το μήνυμα της συγκέντρωσης η εικόνα της οποίας έφτασε σε όλο τον κόσμο

«Ένα αυθόρμητο ξέσπασμα» ήταν για την εφημερίδα *Μακεδονία* η κινητοποίηση όλου του κράτους και παρακράτους για να μαζευτούν χιλιάδες κανίβαλοι στη Θεσσαλονίκη. Ο εθνικός κορμός. Φλεβάρης 1992.

και σε κάθε περίπτωση να «πληρωθεί» για τις υπηρεσίες που προσέφερε. Του προτάθηκε να γίνει υφυπουργός Εξωτερικών, αλλά δεν του άρεσε. Έτσι για τον διανοητή μας, η μακρά συμπόρευση του με τον Γιωργάκη έληξε άδοξα. Ο κ. Κοτζιάς, καθηγητής πλέον του Πανεπιστημίου Πειραιώς, παραιτήθηκε από το ΙΣΤΑΜΕ και πολύ σύντομα πέρασε στο αντιμνημονιακό στρατόπεδο. Εκεί έκανε νέους φίλους.

Ο δρόμος για την εξουσία περνάει μέσα από την ΚΥΠ (και τους κυπατζήδες)

Ο διανοητής Κοτζιάς συνέχιζε πάντως ακάθεκτος το εκδοτικό ντελίριο. Τον Μάη του 2010 σε μια κατάμεστη αίθουσα της Παλιάς Βουλής, ο Α. Σαμαράς από την ΝΔ, ο Α. Τσίπρας από τον ΣΥΡΙΖΑ κι ο Χ. Παμπούκης από το ΠΑΣΟΚ συμμετείχαν στην παρουσίαση του βιβλίου «Η ελληνική εξωτερική πολιτική της Ελλάδας του 21^{ου} αιώνα». Κάποιοι μεθυσμένοι από την αίγλη του ανδρός, το είχαν προαναγγείλει ως την «ελληνική απάντηση» στο «στρατηγικό βήθος» του Νταβουτογλου⁸. Το σίγουρο είναι πάντως ότι τα λόγια του Κοτζιά ηχούσαν όμορφα στο πολιτικό σύστημα, ιδιαίτερα σε αυτούς που «τραγουδούσαν» αντιμνημονιακά.

Ποια είναι τα θέματα που έβαζε στη συζήτηση για την εξωτερική πολιτική ο συγγραφέας μας; Η προσέγγιση άλλων διεθνών γεωπολιτικών «παικτών», όπως οι αναδυόμενες χώρες BRICS, η πολυεπίπεδη προσέγγιση στην εξωτερική πολιτική, η αναδιοργάνωση των πρακτόρικων μηχανισμών, η διπλωματία των πολιτών, δηλαδή η αξιοποίηση των ΜΚΟ αλλά και των παλλαϊκών κινητοποιήσεων και κυρίως η γενικότερη «ενεργητική» εξωτερική πολιτική αποτελούν κομμάτι των απόψεων του διανοητή μας. Ο Κοτζιάς, αν μη τι άλλο, δήλωνε με όλους τους τρόπους παρών, φαινόταν να έχει «διαβάσει» τα λάθη της εξωτερικής πολιτικής της δεκαετίας του '90, ενώ η θητεία του δίπλα στον Γιωργάκη είχε ανεβάσει τις μετοχές του.

Πάντως, πολλοί ακόμα δεν είχαν έλεγαν να ξεχάσουν το παρελθόν του. Το 2010 η *Athens Review of Books*, εξ αφορμής της παρουσίασης του παραπάνω βιβλίου, καταφέρθηκε εναντίον του Κοτζιά θεωρώντας ότι δεν ήταν δυνατόν να χρησιμοποιεί την Παλιά Βουλή ένας τύπος με τέτοιο πολιτικό παρελθόν, λέγοντας ότι ο Κοτζιάς «έχει ηγηθεί της πιο άγριας και πιο μισαλλόδοξης τάσης του πιο επιθετικού και δογματικού κνιτισμού» και αποκαλώντας τον «πραγματικό γκαουλάιτερ του σταλινισμού». Ο Κοτζιάς απάντησε με μήνυση, ενώ ζητούσε και αποζημίωση 250.000 ευρώ. Και ποιος ήταν ο δικηγόρος του Κοτζιά; Το μικρό του όνομα ήταν Φαήλος.

Την ίδια στιγμή βέβαια, τα «μνημόνια» κατέκλυζαν τον δημόσιο λόγο κι οι «αντιμνημονιακές» δυνάμεις βρίσκονταν σε οργανισμό διαβουλεύσεων. Ο πρωταγωνιστής μας, από τη μεριά του, εξαπέλυε μύδρους εναντίον των μνημονιακών κυβερνήσεων αρθρογραφώντας από το 2010 στο γνωστό περιοδικό *Επίκαιρα*, όπου στεγάζονται όλες οι εθνοπατριωτικές, ρατσιστικές, ισλαμοφοβικές, κυπατζίδικες φωνές του παλιού Πασοκ κι όχι μόνο. Ταυτόχρονα, το 2012 ίδρυσε την κίνηση πολιτών «Πράττω» συσπειρώνοντας τους οπαδούς των ιδεών του και προσφέροντας σταδιακά διακριτική υποστήριξη στον ΣΥΡΙΖΑ.

Οι κινήσεις του, οι επαφές του με τον ΣΥΡΙΖΑ αλλά κι ο εκδοτικός του οίστρος δεν περνούσαν βέβαια απαρατήρητες στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ. Ο Νικόλας Σεβαστάκης, με άρθρο του στην εφημερίδα *Αυγή* στις 14/4/2013, άσκησε κριτική στο νέο (!) βιβλίο του κ. Κοτζιά με τίτλο «Ελλάδα, αποικία χρέους» κατηγορώντας τον ότι επανέφερε παλιά τριτοκοσμικά σχήματα τα οποία μέσα στις καινούριες συνθήκες ταίριαζαν στη ρητορική τύπων όπως ο Τράγκας. Ο Σεβαστάκης κατέληγε ως εξής:

Και σα να μην καταλαβαίνουν, οι ίδιοι θεωρητικοί στρατηγού του πολέμου, ότι οι άνθρωποι, ακόμα και στις πιο οργισμένες και απεγνωσμένες τους στιγμές, θέλουν από την Αριστερά μια καλύτερη ποιότητα ειρήνης-δικαιοσύνης- και όχι ένα Κούγκι.

Εκτός και αν ρίχνεται στο τραπέζι η παλιά προτροπή που λέει ότι αν θέλεις ειρήνη να είσαι προετοιμασμένος για τον πόλεμο. Δεν είμαι όμως σίγουρος ότι η αναβίωση του πολέμου μητρόπολης – περιφέρειας είναι η ευφύεστερη πολιτική μετάφραση της παραπάνω προτροπής.

Μάλλον άλλου είδους πολεμική εμπλοκή εννοούσε με τα λεγόμενά του ο Κοτζιάς. Σε κάθε περίπτωση, φαίνεται ότι το μήνυμα στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ το είχαν πάρει από νωρίς.

Από τις ευρωεκλογές του 2014 και μετά ο χρόνος άρχισε να πυκνώνει, καθώς το ενδεχόμενο ανάληψης της εξουσίας από τον ΣΥΡΙΖΑ φάνταζε πλέον ρεαλιστικό. Στις 14/5/2014, λίγες μέρες πριν τις εκλογές, ο Τσίπρας απεύθυνε ανοιχτή επιστολή προς το περιοδικό *Επίκαιρα* με δραματικό τόνο:

Σας καλώ να μην πέσετε στην παγίδα της αποχής ή σχημάτων που στηρίζουν το σύστημα. Σας καλώ για πρώτη φορά να επιλέξετε αριστερά. Μας γνωρίζετε καλά δεκαετίες τώρα. Δεν πρόκειται να σας προδώσουμε ποτέ. Ας πάρουμε την υπόθεση της πατρίδας και της κοινωνίας στα χέρια μας.⁹

Αυτά έλεγε ο Αλέξης στο πρακτοροπεριοδικό των εκδόσεων Λιβάνη κι απευθυνόμενος σε όλους τους κυπατζήδες του ντουιιά: «Μας γνωρίζετε καλά δεκαετίες τώρα. Δεν πρόκειται να σας προδώσουμε ποτέ!» Τον ίδιο μήνα, στο ταξίδι του στη Ρωσία ο Τσίπρας πήρε μαζί του τον και Κοτζιά. Η Μαρία Νταλιάνη από το Βήμα σχολίαζε:

Οι επιλογές του Αλέξη Τσίπρα σε ό,τι αφορά τις διεθνείς επαφές έχουν τη δική τους σημασία. Στον τομέα αυτό, μάλιστα, λέγεται ότι ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ αντιγράφει τον Γιώργο Παπανδρέου. Ο τελευταίος, τόσο στη θητεία του ως πρωθυπουργός αλλά πολύ περισσότερο ως υπουργός Εξωτερικών, είχε τη συνήθεια αντί να παίρνει μαζί του τους φακέλους να απολαμβάνει το προνόμιο της απευθείας επαφής με τους συγγραφείς των φακέλων: τους συμβούλους και συνεργάτες του.

Αν υπάρχει ένας τομέας στον ΣΥΡΙΖΑ όπου η ανάγκη δημιουργίας μιας ομάδας από κομματικά στελέχη και πρόσωπα της αγοράς ή του επιστημονικού κόσμου είναι ολοφάνερη, αυτός είναι ο τομέας της εξωτερικής πολιτικής. Στο κόμμα του 4% ήταν αρκετοί ο Πάνος Τριγιάζης και ο Στέλιος Παππάς, παλιά στελέχη του Συνασπισμού. Ενώ σε τομείς όπως τα εργασιακά, η υγεία και η παιδεία υπάρχει πλεόνασμα πεπειραμένων στελεχών, στα θέματα εξωτερικής πολιτικής συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο.

Μια πρώτη γεύση του προβλήματος δόθηκε στην Κουμουνδούρου όταν δύο χρόνια πριν αναζήτησαν διπλωμάτη για να στελεχώσει τη θέση του διπλωματικού συμβούλου του κ. Τσίπρα. Τότε διαπιστώθηκε πως το είδος «αριστερός και ριζοσπάστης» διπλωμάτης μάλλον είναι πιο σπάνιο και από τις τίγρεις του Αμούρ... Η λύση του Γιώργου Αύφαντη που επελέγη τότε, «περπάτησε» με δυσκολίες και φαίνεται πως εξάντλησε τη δυναμική της μετά και την «άστοχη» - κατά τα στελέχη του κόμματος - επιλογή της Σαμπιχά Σουλεϊμάν. Δύο είναι τα νέα πρόσωπα που ανατέλλουν στον ορίζοντα της Κουμουνδούρου σε ό,τι αφορά τα εξωτερικά θέματα. Το ένα είναι ο έμπειρος και προερχόμενος από το ΚΚΕ Νίκος Κοτζιάς. Και το άλλο, το οποίο δεν έχει ρόλο ούτε καμία σχέση αλλά απλά χαίρει της εκτίμησης προσωπικά του Αλέξη Τσίπρα, είναι ο σερ Βασίλειος Μαρκεζίνης. Με τον τελευταίο συναντήθηκε και στις αρχές της άνοιξης, στο γραφείο του στη Βουλή.¹⁰

Δεν πέρασαν βέβαια δύο βδομάδες κι ο Κοτζιάς με άρθρο του στα *Επίκαιρα* επέκρινε τη μη επιλογή της κυρίας Σαμπιχά, πράξη που κατά τη γνώμη του κατάφερε να «δυναμώνει την δύναμη του «προξενείου»».

Η όλο και βαθύτερη διαδικασία ώσμωσης του ΣΥΡΙΖΑ με τον βούρκο των εγχώριων πατριωτών-πρακτόρων δημιουργούσε νέες ανησυχίες στους κόλπους του «μεγάλου» πλέον κόμματος της αριστεράς. Στο τεύχος 30 του περιο-

δικού *Unfollow*, υπό τον τίτλο «Το ανησυχητικό ρήγμα στον ΣΥΡΙΖΑ» περιγράφεται εκτός των άλλων:

Ποιο ρόλο παίζουν τελικά στην λήψη των αποφάσεων οι περίφημοι σύμβουλοι του προέδρου; Όπως ο Νίκος Κοτζιάς... για τον οποίο οι πληροφορίες λένε ότι επιθυμεί διακαώς το υπουργείο Εξωτερικών, ήδη από την περίοδο που ήταν σύμβουλος του Γιώργου Παπανδρέου... Την δε παρουσία του στην πρόσφατη επίσκεψη του Αλέξη Τσίπρα πώς έγινε και ορισμένα βασικά στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ την έμαθαν από τα ΜΜΕ;... Η υιοθέτηση μιας πιο «εθνικοπατριωτικής» ρητορικής... έχει αποφασιστεί σε διεργασία που περιλαμβάνει τα όργανα του κόμματος και τα πεπειραμένα του στελέχη σε ζητήματα άμυνας και εξωτερικής πολιτικής ή αποτελεί και αυτή μια ακόμη απόφαση που κανείς δεν ξέρει ποιος την πήρε;

Το πρόβλημα του *Unfollow* φαίνεται να είναι μάλλον το γεγονός ότι η υιοθέτηση της «εθνικοπατριωτικής ρητορικής» δεν έγινε με δημοκρατικές διαδικασίες παρά αυτό καθαυτό το περιεχόμενο της ρητορικής. Τώρα ποια ακριβώς είναι τα «πεπειραμένα στελέχη σε ζητήματα άμυνας και εξωτερικής πολιτικής», θα θέλαμε και 'μεις να μάθουμε. Οι εσωκομματικές γκρίνιες μπήκαν γρήγορα στην άκρη όσο η ώρα της ανάληψης της εξουσίας πλησίαζε. Τα σάλια έτρεχαν ποτάμι όσο το Άγιο Δισκοπότηρο, το φετίχ των φετίχ, γινόταν χειροπιαστό. Ο κ. Κοτζιάς, ήδη από πολύ καιρό πριν τις 25 του Γενάρη του 2015, είχε επιλεγεί για τη θέση του υπουργού Εξωτερικών. Όλος ο κυπατζίδικος βούρκος ήταν ήδη προετοιμασμένος για την εξέλιξη αυτή κι επικροτούσε. Η Χρυσή Αυγή συμφώνησε με την επίσκεψη του κ. Κοτζιά στη Ρωσία. Παρά τις ανησυχίες πολλών ντόπιων αφεντικών, ο εθνικός κορμός φάνηκε ότι θα μπορούσε να κινηθεί άριστα κάτω από αριστερή κρατική καθοδήγηση. Πώς το είπε ο Αλέξης; «Μας γνωρίζετε καλά δεκαετίες τώρα. Δεν πρόκειται να σας προδώσουμε ποτέ»¹¹

Μια μεγάλη υπηρεσία στα ντόπια αφεντικά

Για εκείνους που είχαν το κουράγιο να συνεχίσουν να διαβάζουν μέχρι εδώ, θα συνοψίσουμε όσα πιστεύουμε πως έγιναν φανερά από τα παραπάνω.

Η αριστερή διακυβέρνηση, όπως μας παρουσιάζεται σήμερα, μόνο σε αφελείς και ανιστόρητους μπορεί να μοιάζει με μία στροφή προς «κάτι καλύτερο». Η ιστορία του ελληνικού κράτους έχει τις δικές της αντικειμενικές προκείμενες. Η μεγάλη διαδικασία κρατικοποίησης της ελληνικής αριστεράς που ανέλαβε το ΠΑΣΟΚ τη δεκαετία του '80 είχε αίσιο τέλος. Μαζί της έκλεισαν οι «πληγές» του εμφυλίου πολέμου κι ένας νέος κύκλος κανιβαλισμού και βαρβαρότητας άνοιξε. Από ένα σημείο και μετά, οι διαφορές ανάμεσα στο «δεξιό» και τον «αριστερό» είχαν να κάνουν μόνο με τα επιμέρους καθήκοντα που έπρεπε να φέρει εις πέρας κάποιος στα πλαίσια του εθνικού κορμού. Η αριστερά είχε αναλάβει τα καθήκοντα της μεσολάβησης των ταξικών αντιθέσεων, χωρίς να υστερήσει ούτε στιγμή σε γνήσιο κανιβαλικό πατριωτισμό, ενώ βρέθηκε και δίπλα-δίπλα με τον κυπατζίδικο βούρκο της δεκαετίας του '90. Με αυτή την προίκα, το στελεχικό δυναμικό της αριστεράς μπορούσε να μετακινείται άνετα στα διάφορα κόμματα των οποίων οι διαφορές προέκυπταν μόνο επειδή εκπροσωπούσαν διαφορετικές, και πολλές φορές αντιμαχόμενες, αστικές φατρίες. Μέσα στο περιβάλλον γενικής κρίσης και περαιτέρω εκφασισμού της ελληνικής κοινωνίας, η λαϊκιστική ρητορεία του ΣΥΡΙΖΑ φάνηκε ότι ήταν η μόνη που μπορούσε να συσπειρώσει, στον παρόντα χρόνο, τον εθνικό κορμό πίσω από το κράτος και τους μηχανισμούς του.

Η αριστερή διακυβέρνηση πρόκειται να βασιστεί στην όξυνση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής και την προβολή της γεωπολιτικής ισχύος, η οποία είναι ιστορικά το βασικό χαρτί του ελληνικού καπιταλισμού. Μένει μόνο να δούμε τι ακριβώς σημαίνει η «ενεργητική» εξωτερική πολιτική του κ. Κοτζιά κι αν συνεπάγεται και αλλαγή των μέχρι τώρα γεωπολιτικών σχεδίων του ελληνικού κράτους. Είμαστε σίγουροι ότι αυτή η πολιτική θα γράφει στην προμετωπίδα της «Κύπρος» και θα επιδιώκει την οποιαδήποτε εμπλοκή σε όποια διακρατική σύγκρουση συμβαίνει ή θα συμβεί. Η εμπλοκή αυτή θα σημαίνει όπως πάντα «φωτιά και αίμα» για τους προλετάριους της ευρύτερης γειτονιάς μας. Μάλιστα, το μέτρο της επιτυχίας της παρούσας κυβέρνησης φαίνεται πως θα είναι το πόσο «φωτιά και αίμα» θα μπορέσει να σπείρει το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών.

Το ελληνικό κράτος, ως συλλογικός εκφραστής των ντόπιων αφεντικών και των ταξικών σχέσεων, έχει συνέχεια. Η αριστερή διακυβέρνηση είναι μια στιγμή αυτής της συνέχειας. Για την ακρίβεια, πρόκειται για μία από τις μεγαλύτερες υπηρεσίες της ελληνικής αριστεράς στον βυθισμένο σε κρίση ντόπιο καπιταλισμό. Είμαστε βέβαιοι ότι η Ιστορία θα της το αναγνωρίσει.

Το αδιαχώρητο στην Παλιά Βουλή το 2010 για την παρουσίαση βιβλίου του διανοητή του ελληνικού ιμπεριαλισμού, κ. Κοτζιά. Ο Αλέξης ήταν εκεί. Και πολύ ακόμα «βαθύ κράτος» υποθέτουμε. Οι διεργασίες στον δρόμο προς την εξουσία ήταν πολύμορφες.

Ο κ. Κοτζιάς με τον ρώσο πρακτοροφασίστα και θεωρητικό του μεγαλωρισμού Ντούγκιν (στο κέντρο με τα μούσια). Ο Ντούγκιν, ως καθηγητής, έδωσε μία διάλεξη στο πανεπιστήμιο Πειραιά τον Απρίλιο του 2013, όπου συντονιστής ήταν ο κ. Κοτζιάς. Τώρα τελευταία, ο Ντούγκιν δηλώνει φίλος της Χρυσής Αυγής. Στην βάση αυτή πολλοί τον κατηγορήσαν (τον Κοτζιά) ότι οι απόψεις του τείνουν προς την ακροδεξιά ή τέλος πάντων είναι «ιδιάζουσες». Εμείς πάλι δεν περιμέναμε τον Ντούγκιν για να καταλάβουμε τι κρύβει η ατζέντα του κ. Κοτζιά. Αρκεί μια ματιά στη δεκαετία του '90 για να καταλάβει κανείς τι παίζει: ιμπεριαλισμός, πρακτοριλίκι και στο βάθος πτώματα...

Σημειώσεις

1. Για περισσότερα, δες το "Φίλοι του σύριζα στην καλή και την κακή εκδοχή τους", περιοδικό *antifa*, τ. 42, 7/2014, σελ. 8-13.
2. Διαβάστε την κατηγορία «Αριστερά» στον Θεματικό Χάρτη του site *antifascrista.net*
3. Συνέντευξη στο γερμανικό περιοδικό *Spiegel*, 09/02/2015.
4. Τα αποσπάσματα από αυτή τη συζήτηση που εκδόθηκε ολόκληρη στον *Οδηγητή*, τα αλιεύσαμε από το *sfyrodrepano.blogspot.gr*
5. Νίκος Κοτζιάς, «Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας στον 21ο αιώνα. Για μια νέα, ενεργητική, δημοκρατική, πατριωτική στρατηγική στην εποχή της παγκοσμιοποίησης», Καττανιώτης 2010, σελ. 223.
6. Βλέπε τα άρθρα «Η δίκη της επιπολαιότητας» (07/06/2003) και «Ο Οτσαλάν, οι «υπηρεσίες» και εμείς: Ένα ντοκουμέντο για το ελληνικό κίνημα αλληλεγγύης στο ΡΚΚ, τις μορφές και την κατάληξή του» (21/6/2003) στο *iospress.gr*
7. Νίκος Κοτζιάς, «Το παιχνίδι έχει αρχίσει», *Το Βήμα*, 4/6/2000.
8. Βλ., «Σφαιρική μελέτη για την εξωτερική πολιτική», 28/4/2010 στο *zougla.gr*
9. <http://epikaira.gr/article/anoixti-epistoloi-toy-aleksi-tsipra-sta-epikaira-anatropi-iy-potagi>, 14/5/2014.
10. Μαρία Νταλιάνη, «Νίκος Κοτζιάς: Ο «Σουολόφ» του ΚΚΕ, σύμβουλος του Τσίπρα Τι κρύβει η συμμετοχή του συγγραφέα στην πρόσφατη αποστολή του ΣΥΡΙΖΑ στη Ρωσία», *Το Βήμα*, 16/05/2014.
11. *Unfollow*, τ. 30, Ιούνιος 2014.